

**18 EKİM 1907 TARİHİNDE LA HAYE'DE İMZALANMIŞ, IV SAYILI, KARA HARBİNİN KANUNLARI VE
ADETLERİ HAKKINDA SÖZLEŞME**

Madde - 1

Akit Devletler, işbu Sözleşmeye ekli, Kara Harbinin Kanunları ve âdetleri hakkında Yönetmeliğe uygun talimatı, kendi kara silâhlı kuvvetlerine vereceklerdir.

Madde - 2

madde1'de gözönünde tutulmuş Yönetmelikte ve işbu Sözleşmede muhtevi hükümler, ancak Akit Devletler arasında ve sadece, eğer muhariplerin hepsi Sözleşmede taraf iseler, uygulanacaklardır.

Madde - 3

Sözü geçen Yönetmeliğin hükümlerini ihlâl eden muharip taraf, gerekirse, tazminatla mükellef olacaktır. O, kendi silâhlı kuvvetlerine ait şahıslar tarafından işlenmiş bütün fiillerden mesul olacaktır.

Madde - 4

Usulüne uygun olarak onaylanmış olan işbu Sözleşme, Akit Devletler arasındaki münasebetlerde, kara harbinin kanunları ve âdetleri hakkında 29 Temmuz 1899 tarihli Sözleşmenin yerine geçecektir.

1899 tarihli Sözleşme, bu Sözleşmeyi imzalamış ve keza mevcut Sözleşmeyi tasdik etmeyen Devletler arasındaki münasebetle uygulanmakta devam eder.

Madde - 5

İşbu Sözleşme mümkün olduğu kadar kısa zamanda onaylanacaktır.

Onaylar La Haye'de saklanacaktır.

Onayların ilk tevdi, katılan Devletlerin temsilcileri ve Hollanda Dışişleri Bakanlığı tarafından imzalanmış bir tutanakla tevsik olunacaktır.

Onayların daha sonraki tevdi, Hollanda Hükümetine gönderilmiş ve onay belgesi eklenmiş yazılı bir tebliğ ile yapılacaktır.

Onayların ilk tevdiine ait tutanağa, evvelki fıkrada gözönünde tutulan tebliğlere ve onay belgelerine uygun olarak onaylanmış kopya, Hollanda Hükümetinin ihtimamı ile ve diplomatik yolla ikinci Barış Konferansına davet edilmiş Devletlere ve Sözleşmeye katılacak diğer Devletler derhal tevdi edilmiş olacaktır. Evvelki fıkrada, gözönünde tutulmuş hallerde, sözü geçen Hükümet tebliği aldığı tarihi aynı zamanda onlara bildirecektir.

Madde - 6

İmzası olmayan Devletlerin işbu Sözleşmeye katılmaları kabul edilmiştir.

Katılmayı arzu eden Devlet, Hollanda Hükümetinin arşivlerinde saklanacak katılma belgesini bu Hükümete ulaştırarak, niyetini yazı ile tebliğ eder.

Bu Hükümet, tebliğe ve katılma belgesine uygun olarak onaylanmış kopyayı, tebliği aldığı tarihi işaretleyerek, diğer bütün Devletlere derhal ulaştırır.

Madde - 7

İşbu Sözleşme, onayların ilk tevdiine iştirak etmiş Devletler için, bu tevdi ait tutanak tarihinden altmış gün sonra ve daha sonra onaylanacak veya katılacak Devletler için, onların onay veya katılma tebliğinin Hollanda Hükümeti tarafından alınmasından altmış gün sonra, sonuç doğuracaktır.

Madde - 8

Eğer Akit Devletlerden biri işbu Sözleşmeyi feshetmek isterse, fesih, tebliği aldığı tarihi işaretleyerek tebliğe uygun onaylanmış kopyayı bütün Devletlere derhal ulaştıracak olan Hollanda Hükümetine yazı ile tebliğ edilmiş olacaktır.

Fesih, ancak onu tebliğ edecek Devlet hakkında ve tebliğin Hollanda Hükümetine ulaşmasından bir yıl sonra sonuçlarını doğuracaktır.

Madde - 9

Hollanda Dışişleri Bakanı tarafından tutulmuş bir sicil, 5 nci maddenin 3 ne 4 ncü fıkraları mucibince yapılmış onayların tevdi tarihini ve keza katılma (madde 6, Fıkra 2) yahut fesih (madde 8, Fıkra 1) tebliğlerinin alınmış olacakları tarihi kaydedecektir.

Her Akit Devletin bu sicilden bilgi alınması ve ondan usulüne uygun onaylanmış kayıtlar istemesi kabul edilmiştir.

Yukardaki hükümleri tasvip eden Tam Yetkili Temsilciler, imzalarıyla işbu Sözleşmeyi onaylamışlardır.

Onsekiz Ekim bin dokuz yüz yedi'de La Haye'de yapılan işbu Sözleşme yalnız bir nüsha olarak Hollanda Hükümetinin arşivlerinde saklanmak üzere kalacaktır, ve onun usulüne uygun olarak onaylanmış kopyaları İkinci Barış Konferansına davet edilmiş Devletlere diplomatik yolla verilmiş olacaktır.

SÖZLEŞMEYE EK

KARA HARBİN KANUNLARI VE ADETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

KESİM - I

MUHARİPLER

BÖLÜM - I

MUHASİP VASFI

Madde - 1

Harbin kanunları, hak ve vecibeleri sadece orduya değil, fakat aşağıdaki şartları kendinde toplayan milislere ve gönüllü birliklere de uygulanır.

1° başlarında astlarından mesul bir şahsın bulunması;

2° ayırt edici sabit ve uzaktan seçilebilir bir işarete sahip olmaları;

3° silâhlarını açıkça taşımaları ve

4° askeri hareketlerinde harp kanun ve âdetlerine uymaları.

Milislerin yahut gönüllü birliklerin orduyu, veya onun bir kısmını teşkil ettikleri memleketlerde, bunlar ordu tarifine dahildirler.

Madde - 2

Düşman yaklaştığında, 1 nci maddeye göre kendi kendine teşkilatlanmak zamanını bulmaksızın istilâ kuvvetleriyle döğüşmek için kendiliğinden silâhları ele alan işgal edilmiş bir toprağın halkı, eğer harp kanunları ve âdetlerine saygılı olurlarsa muharip telâkki edileceklerdir.

Madde - 3

Muharip tarafların silâhlı kuvvetleri, muhariplerden ve muharip olmayanlardan teşekkül edebilir. Düşman tarafından esir edilme halinde, muharipler ve muharip olmayanlar harp esiri muamelesi görmek hakkını haizdirler.

BÖLÜM - II

HARP ESİRLERİ

Madde - 4

Harp esirleri, onları esir eden şahısların veya birliklerin değil, fakat düşman Hükümetinin yetkisi altındadırlar.

Harp esirlerine insanlıkla muamele edilmelidir.

Silâhlar, atlar ve askeri evrak müstesna, şahsa ait bütün eşyalar mülkiyetlerinde kalır.

Madde - 5

Harp esirleri, tayin edilmiş bazı hudutlardan öteye uzaklaşmamak zorunluluğu altında, bir şehirde, kalede, kamp veya herhangi bir yerde gözaltına tabi tutulabilirler; fakat ancak kaçınılmaz emniyet tedbiri icabı ve sadece tedbiri gerektiren şartların devamı müddetince kapatılabilirler.

Madde - 6

Devlet, subaylar müstesna; kabiliyetlerine ve derecelerine göre, harp esirlerini işçi olarak kullanabilir. Bu çalışmalar ifrat derecede olmayacak ve bunların harp harekâtı ile hiç bir münasebeti bulunmayacaktır.

Harp esirleri, kendi hesaplarına veya kamu idarelerinin yahut özel şahısların hesabına çalışmaya mezun edilebilirler.

Devlet için yapılmış çalışmalar, aynı çalışmaları yapan milli ordunun askerleri için uygulanan tarifelere, yahut bu tarifeler yoksa, yapılmış çalışmalarla ilgili bir tarifeye göre ödenirler.

Çalışmalar diğer kamu idarelerinin yahut özel şahısların hesabına yapıldığı zaman, ödemenin şartları askeri makamla mutabık olarak tanzim edilir.

Harp esirlerinin ücretleri, durumlarını iyileştirmeye yardım edecektir ve ücret fazlası, iaşe masraflarının tenzilinden sonra, serbest bırakılmaları anında kendilerine ödenecektir.

Madde - 7

Harp esirlerinin yetkisi altında buldukları Hükümet. onlara bakmakla mükelleftir.

Muharip Devletler arasında özel bir anlaşmanın bulunmaması halinde, harp esirleri, yiyecek, yatacak ve giyecek hususunda, onları esir eden Hükümetin birliklerine yapılan eş muameleye tabi tutulacaklardır.

Madde - 8

Harp esirleri, yetkisi altında buldukları Devletin ordusunda yürürlükte olan emirlere, yönetmeliklere ve kanunlara tâbi olacaklardır. Her itaatsizlik fiili, haklarında gerekli sert tedbirlere izin verir.

Kendi ordularına ulaşmaya muktedir olmadan veya kendilerini esir eden ordu tarafından işgal edilmiş topağı terketmeden önce, tekrar yakalanan firar etmiş harp esirleri disiplin cezalarına müstehaktırlar.

Kaçmaya muvaffak olduktan sonra tekrar esir alınan esirler önceki firardan dolayı hiç bir cezaya çarptırılmazlar.

Madde - 9

Her harp esiri, gerçek adı ile soyadını ve rütbesini, eğer bu konuda sorguya çekilmişse, beyan etmekle mükelleftir ve bu kaideyi ihlâl ettiği halde ait olduğu kısmın harp esirlerine tanınmış menfaatlerde bir tahdide tabi tutulacaktır.

Madde - 10

Eğer kendi memleketlerinin kanunları izin veriyorsa, harp esirleri söz verme üzerine serbest bırakılabilirler ve bu halde, şahsî şereflerinin teminatı altında kendi Hükümetleri muvacehesinde olduğu kadar onları harp esiri yapan Hükümet muvacehesinde de yapmış oldukları taahhütleri itinalı bir şekilde ifa etmeye mecburdurlar.

Aynı halde, kendi Hükümetleri, onlardan, verilmiş söze aykırı bir hizmeti ne isteyebilir ne de kabul etmekle mükelleftir.

Madde - 11

Bir harp esiri, söz verme üzerine serbest bırakılmayı kabul etmeye icbar edilemez; keza düşman Hükümeti söz verme üzerine serbest bırakılmayı isteyen harp esirinin talebini kabul etmeye mecbur değildir.

Madde - 12

Söz verme üzerine serbest bırakılmış ve muvacehesinde şerefini taahhüt ettiği Hükümete yahut onun müttefikine karşı tekrar silâhu ele almış her harp esiri, harp esiri muamelesine tabi tutulma hakkını kaybeder ve mahkemeye verilebilir.

Madde - 13

Muhabir, gazete muhabiri, ordu bakkalları, ikmalciler gibi bir orduyu takip eden ve düşman yetkisi altına düşenler, bu düşman onları gözaltında tutmayı faydalı görürse, refakat ettikleri ordunun askerî yetkilisinin bir belgesi ile harp esirleri muamelesine hak kazanırlar.

Madde - 14

Harbin başlangıcından itibaren, muharip Devletlerin her birinde ve durum icap ederse, toprakları üzerine muharipleri kabul etmiş tarafsız ülkelerde, harp esirleri hakkında, bir istihbarat bürosu kurulmuştur. Ait oldukları bütün isteklere cevap vermekle yükümlü bu büro, ilgili çeşitli hizmetleri, gözaltına alınmalara, yer değiştirmelere, söz üzerine serbest bırakılmalara, mübadelelere, firarlara, hastanelere girişlere, ölümlere ait bildirimleri ve her harp esiri için şahsî bir fiş tutmak ve günü gününe işlemek için lüzumlu diğer haberleri kabul eder. Büro, kayıt numarasını, ad ve soyadını, yaşı, geliş yerini, askeri birliği, yaraları, gözaltına alınmanın, esir alınmanın, yaraların ve ölümün yer ve tarihini ve diğer bütün özel müşahadeleri bu fiş üzerine kaydeder. Şahsî fiş barışın akdinden sonra diğer muharip Devletin Hükümetine tevdi edilmiş olacaktır.

İstihbarat bürosu, savaş meydanlarında bulunmuş veya söz üzerine serbest bırakılmış, mübadele edilmiş, firar etmiş yahut hastahanelerde ve ambulanslarda ölmüş harp esirleri tarafından bırakılmış şahsî bir kullanmaya

tahsis edilen bütün eşyaları, kıymetli evrakları v.b., toplamak ve bir araya getirmek ve bunları ilgililere ulaştırmakla mükelleftir.

Madde - 15

Ülkelerinin kanunlarına göre usülen kurulmuş ve hamiyet işlerinde arabulucu olmayı konu edinen harp esirlerine yardım dernekleri, kendileri ve usulüne uygun olarak itimatname verdikleri memurları için, askerî zaruretlerle ve idarî kaidelerle çizilmiş hudutlar içinde, insani görevlerini tesirli bir şekilde ifa etmek maksadıyla bütün kolaylıkları muharip Devletden temin edeceklerdir. Askerî yetkili tarafından verilmiş şahsi bir izin belgesi vasıtasıyla ve bu yetkili tarafından emredilen bütün polis ve asayiş tedbirlerine tabi olmayı yazı ile taahhüt ederek, bu derneklerin üyeleri, gözaltına alma kamplarında ve vatanlarına iade edilmiş harp esirlerinin konak yerlerinde, yardımlarını dağıtmaya izin verilmiş olacaktırlar.

Madde - 16

İstihbarat büroları nakil ücreti muafiyetinden istifade ederler. Harp esirlerine yollanmış veya onlar tarafından gönderilmiş mektuplar, havaleler, gümüş eşyalar ve posta paketleri, çıkış, yollanan ve geçiş memleketlerinde, posta ücretlerinden muaf olacaktırlar.

Harp esirlerine gerçek değerleriyle gönderilen tabii bağış ve yardımlar, bütün giriş ücretlerinden veya diğer ücretlerden ve Devlet tarafından işletilen demiryolları üzerinde nakil ücretlerinden muafiyete girmiş olacaktırlar.

Madde - 17

Harp esiri subaylar, Hükümetleri tarafından ödenmek üzere, alıkonuldukları ülkenin aynı derecedeki subaylarının hak ettikleri maaşı alacaktırlar.

Madde - 18

Askerî yetkili tarafından alınmış polis ve asayiş tedbirlerine uymak şartıyla, ibadet hizmetlerine yardım dahil olmak üzere, dinlerinin tatbikatında tam bir serbestlik harp esirlerine bırakılmıştır.

Madde - 19

Harp esirlerinin vasiyetnameleri, milli ordunun askerleri için konulmuş aynı şartlar içinde, kabul edilir ve kaleme alınır.

Ölümü tespit edilen vesikalar ve harp esirlerinin yakılarak defni, hususlarında da, onların rütbe ve dereceleri gözönünde tutulmak suretiyle, aynı kaideler uygulanır.

Madde - 20

Barışın akdinden sonra harp esirlerinin vatanlarına iadesi mümkün olduğu kadar kısa zaman içinde yapılır.

BÖLÜM - III

HASTALAR VE YARALILAR

Madde - 21

Hastalar ve yaralılara hizmet hususunda muharip Devletlerin vazifeleri Cenevre Sözleşmesi ile tayin edilmiştir.

KESİM - II

DÜŞMANLIKLAR

BÖLÜM -

DÜŞMANA ZARAR VERME VASITALARI, KUŞATMALAR,

BOMBARDİMANLAR

Madde - 22

Muharip Devletler düşmana zarar verme vasıtalarının seçiminde hudutsuz bir hakka sahip değildirler.

Madde - 23

Özel sözleşmelerle tespit edilmiş yasaklardan başka, bilhassa şu fiiller yasaklanmıştır.

- a) Zehir ve zehirsiz silâhlar kullanmak;
- b) Düşman ordusuna veya milletine ait şahısları ihanetle öldürmek veya yaralamak;

c) Silahları indirerek yahut artık kendine savunma vasıtalarına malik olmayarak; şartsız iradeye teslim olmuş bir düşmanı öldürmek veya yaralamak;

d) Mağluplara canlarını bağışlamayacağını beyan etmek;

e) Fazla acı vermeğe mahsus silâh, mermi ve maddeleri kullanmak;

f) Görüşmeci bayrağını, milli bayrağı, askeri rütbe işaretlerini, düşman ünifor- masını ve Cenevre Sözleşmesinin ayırıcı işaretlerini kanunsuz olarak kullanmak;

g) Harp ihtiyaçlarının önemle istediği tahrip ve müsadere halleri müstesna, düşman mallarını tahrip ve müsadere etmek;

h) Hasım Devlet vatandaşlarının dava ve haklarının bir zaman için yasak edildiğini, zaman aşımına uğradığını ve mahkeme tarafından bakılamayacağını beyan etmek.

Keza bir muharip Devletin, harbin başlamasından önce kendi hizmetinde bulunmaları halinde bile, hasım Devlet vatandaşlarını, kendi ülkelerine karşı harp hareketlerine katılmaya zorlaması yasaktır.

Madde - 24

Harp hileleri de düşman hakkında ve arazi üzerinde bilgi edinmek için gerekli vasıtaların kullanılması kanuna uygun telâkki edilmiştir.

Madde - 25

Savunulmamış şehirler, kasabalar, ikâmete mahsus evler yahut binalara hangi vasıtayla olursa olsun, hücum veya bunları bombardıman etmek yasaktır.

Madde - 26

Hücum eden askeri birliklerin kumandanı, bombardımanı yapmadan önce, çok şiddetli taarruz hali müstesna, yetkilileri bundan haberdar etmek için mümkün olan her şeyi yapmağa mecbur olacaktır.

Madde - 27

Kuşatmalarda ve bombardımanlarda, aynı zamanda askeri bir amaçla kullanılmamış olmaları şartıyla, ibadete, güzel sanatlara, ilimlere ve hayırseverliğe tahsis edilmiş binaları, tarihi abidelere, hastaneleri ve hasta ve yaralıların toplandıkları yerleri korumak için mümkün olduğu kadar gerekli bütün tedbirler alınmalıdır.

Kuşatılmış olanların vazifesi, bu binaları yahut yerlerini kuşatana önceden tebliğ edilmiş olacak seçilebilir işaretlerle göstermiş olmaktır.

Madde - 28

Hücumla bile alınmış olsa bir şehir veya yerin yağma edilmesi yasaktır.

BÖLÜM - II

CASUSLAR

Madde - 29

Ancak, hasım tarafa bildirmek niyetiyle, bir muharip Devletin hareket sahasında sahte bahanelerle gizli bir şekilde faaliyette bulunan veya bilgi toplamaya çalışan şahıs casus telâkki edilebilir.

Böylece, bilgi toplamak amacıyla düşman ordusunun harekât sahasına giren kıyafet değiştirmemiş askerler casus telâkki edilmemişlerdir. Keza, gerek kendi ordusuna gerek düşman ordusuna gönderilmiş haberleri ulaştırmakla mükellef olup görevlerini açıkça yapan askerler ve asker olmayanlar casus telâkki edilmemişlerdir.

Madde - 30

Faaliyet halinde iken yakalanmış casus daha önce verilmiş bir hüküm olmaksızın cezalandırılmayacaktır.

Madde - 31

Ait olduğu orduya ulaşip daha sonra düşman tarafından esir alınan casus, harp esiri olarak muameleye tâbi tutulur ve evvelki casusluk fiilinden dolayı hiç bir mesuliyeti yüklenmez.

BÖLÜM - III

GÖRÜŞMECİLER

Madde - 32

Bir muharip Devlet tarafından, bir diğeri ile görüşmelere girmeye yetkili ve kendisi beyaz bayrakla takdim eden şahıs görüşmeci telâkki edilmiştir. Onun ve ona refakat eden borazan, tambur ve bayrak taşıyıcılarının ve tercümanının masuniyeti vardır.

Madde - 33

Kendisine görüşmeci gönderilen âmir onu bütün hallerde kabul etmeye mecbur değildir.

O, görüşmecinin bilgi edinmek için görevinden istifade etmesine mani olmak amacıyla bütün tedbirleri alabilir.

Görevini kötüye kullanması halinde, onun görüşmeciyi geçici olarak alıkoymaya hakkı vardır.

Madde - 34

Eğer bir hiyanet fiilini tahrik etmek veya işlemek için imtiyالی durumundan istifade ettiği müspet ve reddedilemez bir biçimde ispat olunursa, görüşmeci masuniyet haklarını kaybeder.

BÖLÜM - IV

ASKERİ ANLAŞMALAR (KAPİTÜLASYONLAR)

Madde - 35

Akit taraflar arasında kararlaştırılmış askerî anlaşmalar şeref kaidelerini gözönünde tutmalıdırlar.

BÖLÜM - V

MÜTAREKE

Madde - 36

Mütareke, muharip tarafların karşılıklı bir anlaşması ile harp harekâtını talik eder. Eğer mütarekenin süresi tayin edilmemişse, mütareke şartlarına göre uygun görülmüş zamanda düşman haberdar edilmiş olduğu takdirde, muharip taraflar her zaman harekâta tekrar başlayabilirler.

Madde - 37

Mütareke umumî veya mahallî olur. Birincisi muharip Devletlerin harp harekâtını her yerde, ikincisi ise, sadece muharip ordunun bazı kısımları arasında ve belli bir muntıkada talik eder.

Madde - 38

Mütareke ilgili yetkililere ve askerî birliklere gerekli zamanda resmen tebliğ edilmelidir. Düşmanlıklar tebliğden derhal sonra veya tespit edilmiş bir sürede talik edilir.

Madde - 39

Harp sahasında, halklarla ve onlar arasında meydana gelebilecek münasebetleri, mütareke şartları içinde tespit etmek âkit taraflara bağlıdır.

Madde - 40

Taraflardan biri tarafından mütarekenin her ciddi şekilde ihlâli, diğeri mütarekeyi feshetmek ve hatta acele halde düşmanlıklara derhal yeniden başlamak hakkını verir.

Madde - 41

Kendisine has teşebbüsleriyle hareket eden şahıslar tarafından mütareke şartlarının ihlâli sadece suçluların cezalandırılmasını ve gerekirse, yapılmış hasarlar için bir tazminat istemek hakkını verir.

KESİM - III

DÜŞMAN DEVLETİ TOPRAĞI ÜZERİNDE ASKERİ YETKİ

Madde - 42

Düşman ordusunun fiilen yetkisi altına konulmuş bulunan bir toprak işgal edilmiş gibi telâkki edilir.

İşgal ancak, bir yetkinin tesis edildiği ve icra olduğu topraklara şamil olur.

Madde - 43

Kanunî kuvvetin yetkisi fiilen işgal edenin elleri arasına geçmiş olduğundan; bir işgal eden, mutlak surette karşı gelmek hali müstesna, ülkede yürürlükte bulunan kanunlara saygı göstererek, kamu hayatını ve nizamını mümkün olduğu kadar yeniden tesis etmek ve sağlamlaştırmak muvacehesinde, kendi yetkisine giren bütün tebirleri alır.

Madde - 44

Bir muharip Devletin, işgal edilmiş bir toprağın ahalisini diğer muharip Devletin ordusu veya savunma vasıtaları hakkında bilgi vermeye zorlaması yasaktır.

Madde - 45

İşgal edilmiş bir toprağın ahalisini, düşman Devletine yemin vermeğe zorlamak yasaktır.

Madde - 46

Aile şerefine ve haklarına, şahısların hayatına ve özel mülkiyetine, keza dinî inançların ve âyinlerin icrasına hürmet gösterilmelidir.

Özel mülkiyet müsadere edilemez.

Madde - 47

Yağma katî surette yasaktır.

Madde - 48

Eğer işgal eden, işgal edilmiş toprakta Devlet yararına tesis edilmiş vergiler, rüsum ve köprü veya yoldan geçme vergileri alırsa, bunu, mümkün olduğu kadar yürürlükteki vergi matrahı, taksim ve tevzi kaidelerine göre yapacaktır ve bundan, onun, işgal edilmiş toprakta kanuni hükümetin mükellef olduğu nispette idâre masraflarını temin etmek mecburiyetinde olduğu sonucu çıkacaktır.

Madde - 49

Evvəlki maddede gözönünde tutulan vergiler dışında, eğer işgal eden para olarak diğer vergiler işgal edilen topraktan toplarsa, bu, ancak ordunun ihtiyaçları yahut bu toprağın idaresi için yapılabilecektir.

Madde - 50

Halkların müteselsilen mesul oldukları kabul edilemeyecek şahsın olaylar sebebiyle hiç bir malî veya diğer mahiyette toplu ceza, haklara verilemeyecektir.

Madde - 51

Yazılı bir emir ve baştaki bir generalin mesuliyeti dışında hiç bir vergi alınmaz.

Mümkün olduğu kadar yürürlükteki vergi matrahı, taksim ve tevzi kaidelerine göre, ancak bu tahsil usulüne gidilecektir.

Bütün vergi ödemeleri için vergi verenlere bir makbuz verilecektir.

Madde - 52

Aynî müsadereleler ve hizmetler, nahiyeler ve ahaliden ancak işgal ordusunun ihtiyaçları için talep edilebilecektir. Bu müsaadere ve hizmetler ülkenin kaynakları ile ilgili ve halklar için kendi vatanlarına karşı harp harekâtına katılma mecburiyetini içine almayacak tarzda olacaktır.

Bu müsaadereleler ve hizmetler, ancak işgal edilmiş yerdeki kumandanın izni ile istenmiş olacaktır.

Aynî borçlar mümkün olduğu kadar peşin ödenecektir; aksi takdirde, makbuzla tevsik edileceklerdir ve borçlanılmış paraların ödenmesi mümkün olduğu kadar erken yapılacaktır.

Madde - 53

Bir toprağı işgal eden ordu, ancak, tedlavüldeki nakit paraları, Devlet tarafından yaratılmış gelirleri münhasıran Devlete ait bedeli talep edilebilir kıymetli evrakı, silâh depolarını, nakil vasıtalarını, mağazalar ve yiyecekleri, ve genellikle, harp harekâtına yarayabilecek mahiyetteki Devletin bütün menkul mülkiyetine giren eşyaları zaptedebilecektir.

Deniz Hukuku tarafından tanzim edilen durumlar dışında, karada, denizde ve havada haberlerin gönderilmesine, şahıs ve eşyaların nakline tahsis edilmiş bütün vasıtalar ve genellikle, her nevi harp malzemeleri, velevki özel şahıslara ait olsunlar, zaptedilebilirler, fakat geri verilmelidirler ve tazminatlar barışta ödenecektir.

Madde - 54

İşgal edilen bir toprağı tarafsız bir toprağı bağlayan denizaltı kabloları, ancak mutlak bir zaruret halinde zapt ve tahrip edilmiş olacaktır. Keza, iade edilmeleri gerekir, ve tazminatlar barışta ödenecektir.

Madde - 55

İşgal eden Devlet, kendini ancak, düşman Devletine ait ve işgal edilen toprakta bulunan resmî binaların, gayrimenkulleri, ormanların ve ziraî işletmelerin idaresi ve intifa hakkı sahibi olarak telâkki edecektir. Bu mülkiyetlerin sermayelerini korumak ve onları intifa kaidelerine uygun olarak idare etmek mecburiyetinde olacaktır.

Madde - 56

Velevki Devlete ait bulunsunlar, Nahiyelerin malları, ayinlere, hamiyetseverliğe ve öğrenime, güzel sanatlara ve ilimlere tahsis edilmiş kurumların malları özel mülkiyet gibi muamele görecektir.

Benzer kurumların, tarihi sanat eserlerine ve ilme tahsis edilmiş binaların her türlü zapt, imha ve tahribi yasaktır ve kanunen takip edilmelidir.